

XBRL – standard lepszej sprawozdawczości finansowej

Aktualne procesy sprawozdawcze charakteryzuje zróżnicowany format obiegu informacji. Mamy do czynienia zarówno z papierem (np. większość deklaracji podatkowych, sprawozdania finansowe przekazywane do Monitora Polskiego B, itd.), formatami elektronicznymi typu PDF, MS Word, MS Excel (raporty publikowane przez spółki publiczne), jak i bazującymi o XML-owe schematy XSD (na przykład aktualnie opracowywane formaty w ramach projektu e-PUAP). Wszystkie elektroniczne formaty nie dostarczają jednak wymaganych mechanizmów zapewniających wysoką jakość przesyłanych informacji (szczególnie informacji o charakterze liczbowym, takich jak sprawozdania finansowe czy deklaracje podatkowe). Rozwiązaniem tego problemu jest format XBRL (z ang. eXtensible Business Reporting Language).

Czym jest standard XBRL?

XBRL jest międzynarodowym, elektronicznym i interaktywnym standardem opisu danych biznesowych i gospodarczych, oparty na technologii XML. Pozwala w sposób uporządkowany i systematyczny organizować dane w raporty, automatycznie je przesyłać i weryfikować oraz stosować zaawansowane metody analityczne. XBRL jest standardem otwartym i bezpłatnym, utrzymywany i wspierany przez ponad 600 organizacji i firm stowarzyszonych w konsorcjum non-profit XBRL International. Zrealizowane dotychczas międzynarodowe projekty wykazały zalety XBRL w raportowaniu finansowym, nadzorczym, podatkowym, statystycznym, rejestrowym, budżetowym oraz raportowaniu ryzyka.

Funkcjonalność XBRL najlepiej można przedstawić wyjaśniając znaczenie liter składających się na jego nazwę. **X jak eXtensible (rozszerzalny):** Słowo to w komputerowej terminologii oznacza elastyczny (dosłownie rozszerzalny), łatwo dający się dostosować. W myśl tego można rozszerzać ten standard dostosowując go tym samym do swoich potrzeb. **B jak Business (biznesowy):** XBRL odnosi się do szeroko pojętej sfery życia gospodarczego. Pierwotnie miał on znaleźć zastosowanie wyłącznie w sprawozdawczości finansowej, jednak w późniejszym okresie okazało się, że może być z powodzeniem stosowany w szerszym zakresie. **R jak Reporting (sprawozdawczość):** Standard XBRL jest stworzony do raportowania faktów dotyczących biznesu. Bardziej precyzyjnie, XBRL potrafi identyfikować fakty gospodarcze - takie jak sprzedaż netto, kapitał zakładowy, przychody ze sprzedaży produktów i usług – w taki sposób, że mogą one być jednoznacznie interpretowane przez zróżnicowane grono odbiorców informacji. **L jak Language (język):** XBRL to ustandaryzowany format zrozumiały dla procesów komputerowych.

Raporty stworzone według XBRL zawierają dane, które dostarczają kompletnej i wiarygodnej informacji, eliminując konieczność ich ręcznego przepisywania. XBRL daje możliwość automatycznego przesyłania i odczytywania informacji niezależnie od używanego systemu komputerowego lub oprogramowania. Co więcej, wykorzystując standard XBRL wciąż istnieje możliwość wygenerowania tradycyjnych postaci sprawozdania i zapisanie go jako format PDF, XLS, HTML czy też po prostu wydrukowanie. XBRL daje korzyści dla wszystkich uczestników łańcucha procesu sprawozdawczego poprzez wykorzystanie wystandaryzowanych metod, dzięki którym użytkownicy mogą przygotować, publikować i analizować sprawozdania finansowe w dogodny dla siebie sposób.

Zastosowanie na świecie

W związku z brakiem alternatyw, XBRL szybko rozpowszechnił się w sprawozdawczości gospodarczej. Z roku na rok, coraz więcej państw decyduje się na jego wdrożenie do procesu raportowania. Powód coraz większej popularności standardu XBRL jest prosty. Instytucje publiczne w poszczególnych krajach coraz częściej uświadamiają sobie jak duże są korzyści z jego zastosowania w procesie sprawozdawczości przedsiębiorstw do administracji oraz w procesie późniejszej wymiany tych informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami publicznymi. Przykładów jest wiele. W Japonii, USA i Hiszpanii wykorzystuje się go na potrzeby obowiązkowego raportowania do nadzoru rynku kapitałowego i dalej do inwestorów i innych użytkowników danych finansowych. W Chinach utworzono system, który umożliwił przedsiębiorstwom elektroniczne przesyłanie sprawozdań do banków, ubezpieczycieli, nadzoru nad rynkiem kapitałowym, organów skarbowych oraz organów audytorskich. Jest to największy na świecie projekt integrujący i standaryzujący sprawozdawczość biznesową do instytucji publicznych. W Wielkiej Brytanii, Holandii czy też Belgii, usprawnia on obowiązek składania sprawozdań finansowych załączonych do deklaracji podatkowych. W całej Unii Europejskiej wykorzystywany jest w procesie sprawozdawczości sektora bankowego w raportowaniu COREP/FINREP.

Obecnie, największym i najpopularniejszym projektem, wykorzystującym standard XBRL jest projekt **Standard Business Reporting (SBR)**. Głównym założeniem SBR jest redukcja obciążenia administracyjnego związanego z procesem raportowania do różnych instytucji publicznych. Cel ten osiągnąć jest na dwa sposoby. Po pierwsze, poprzez harmonizację wymiany informacji pomiędzy instytucjami. Po drugie, poprzez redukcję ilości raportowanych informacji. Poprzez redukcję rozumiana jest eliminacja powtarzających się lub dostosowanie podobnych raportowanych pozycji. Projekt oparty jest na współpracy pomiędzy instytucjami, które wymieniają się otrzymanymi informacjami.

Motywy przewodnim projektu SBR jest idea „single reporting”, czyli uproszczenie procesu raportowania poprzez zastosowanie jednego, kompleksowego zestawu pozycji sprawozdawczych (taksonomii) na potrzeby wszystkich instytucji publicznych. Dzięki temu uzyskuje się podwójne korzyści: redukuje się koszty związane z procesem przesyłania sprawozdań oraz upraszcza się komunikację między sektorem prywatnym i administracją.

Koncepcja SBR została wdrożona w Belgii, Australii i Holandii przynosząc w Belgii oszczędności szacowane na kilkanaście milionów EUR rocznie, a obecnie jest realizowana w Singapurze i Nowej Zelandii.

XBRL w Polsce

W Polsce prace nad wdrożeniem standardu XBRL trwają od 2006 roku. Wtedy to Narodowy Bank Polski podjął decyzję o jego wykorzystaniu na potrzeby sprawozdawczości banków do nadzorczy w Systemie Informacji Sprawozdawczej (SIS). Zakres informacyjny sprawozdań został przygotowany w oparciu o pakiety COREP i FINREP, zdefiniowane przez CEBS (Europejski Komitet Nadzorców Bankowych). Projekt COREP i FINREP to europejski projekt harmonizacji sprawozdawczości podmiotów z sektora bankowego do nadzorców. Miał on na celu ujednoczenie zasad, zakresu oraz

treści raportów przesyłanych przez instytucje finansowe w Europie. Obowiązkowa sprawozdawczość rozpoczęła się w drugiej połowie 2007 roku.

Specjaliści z zakresu elektronicznego raportowania są zgodni. Wdrożenie standardu XBRL zdecydowanie poprawiłoby sprawozdawczość w Polsce. Przede wszystkim poprawiona zostałaby jakość raportowanych informacji. Prostszy byłby także dostęp do danych oraz możliwe byłoby szybsze przeszukiwanie i badanie dużych zakresów informacji. Ponadto przeprowadzenie analizy porównawczej, zarówno na poziomie krajowym jak i międzynarodowym, stałoby się znacznie mniej pracochłonne. Przeprowadzone przez Stowarzyszenie XBRL Polska analizy i konsultacje podkreślają gotowość instytucji publicznych do wykorzystania standardu XBRL zarówno w projektach wewnętrznych jak i w komunikacji z podmiotami gospodarczymi.

Stowarzyszenie „XBRL Polska” jest organizacją non-profit zrzeszającą osoby fizyczne oraz podmioty prawne zainteresowane rozwojem standardu XBRL w Polsce. Stowarzyszenie jest członkiem ogólnoświatowego konsorcjum - XBRL International. Celem Stowarzyszenia jest przede wszystkim promowanie standardu XBRL w Polsce oraz popularyzowanie i podnoszenie poziomu wiedzy na temat możliwości elektronicznej wymiany danych. Ponadto, jedną z głównych idei jest wdrożenie w Polsce projektu na wzór programu SBR. Jak wynika z dotychczasowych badań, także w Polsce możliwe jest osiągnięcie znaczących oszczędności w momencie, gdy usprawniona zostanie wymiana informacji pomiędzy instytucjami publicznymi i wprowadzana możliwość tworzenia jednego elektronicznego raportu na potrzeby obowiązkowej sprawozdawczości do wielu odbiorców administracyjnych. Wszystko w myśl zasady „single reporting”. Chęć uczestniczenia w projekcie wyraziły wszystkie najważniejsze instytucje publiczne.